

แผนบริหารจัดการความปลอดภัยสำหรับนักท่องเที่ยว ในแหล่งท่องเที่ยวเมืองเก่า สุโขทัย พ.ศ. ๒๕๖๘-๒๕๗๐

โดย คณะทำงานขับเคลื่อนการพัฒนาการท่องเที่ยวตำบลเมืองเก่า อำเภอเมืองสุโขทัย จังหวัดสุโขทัย
ตามหลักเกณฑ์การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนโลก (Global Sustainable Tourism Criteria หรือ GSTC)
ด้านสุนามัยและความปลอดภัย

บทนำ

แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม) (๕) ประเด็นการท่องเที่ยวได้กำหนดให้ต้องพัฒนาการท่องเที่ยวทั้งระบบ มุ่งเน้นนักท่องเที่ยวกลุ่มคุณภาพ โดยการให้ความสำคัญกับการสร้างความเชื่อมั่นในเรื่องความปลอดภัยให้นักท่องเที่ยว การบังคับใช้กฎหมายให้เกิดความปลอดภัย และไม่ให้นักท่องเที่ยวถูกเอารัดเอาเปรียบ นอกจากนี้ แผนย่อยการพัฒนาระบบนิเวศการท่องเที่ยวได้กำหนดแนวทางการพัฒนามาตรฐานความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว และการป้องกันผลกระทบที่อาจเกิดกับนักท่องเที่ยวในทุกมิติ โดยอาศัยความร่วมมือจากเครือข่ายด้านการท่องเที่ยวในทุกระดับทั่วประเทศ อย่างไรก็ตาม ปัจจุบันอุตสาหกรรมท่องเที่ยวไทยมีดัชนีชี้วัดการพัฒนาการเดินทางและการท่องเที่ยว ด้านความมั่นคงและปลอดภัย (Safety and Security) อันดับที่ ๙๒ จาก ๑๑๗ ประเทศ ซึ่งยังไม่สามารถบรรลุค่าเป้าหมายของแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติประเด็นการท่องเที่ยว (เป้าหมาย ๑ ใน ๕๐ ภายในปี พ.ศ. ๒๕๗๐)

สถานการณ์ความเสี่ยงด้านความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวในประเทศไทย

ความเสี่ยงและความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว เป็นปัจจัยสำคัญที่นักท่องเที่ยวใช้ในการตัดสินใจเลือกจุดหมายปลายทางด้านการท่องเที่ยว โดยจากดัชนี ของการพัฒนาการเดินทางและการท่องเที่ยว (Travel & Tourism Development Index : TTDI) ในปีพ.ศ. ๒๕๖๔ ประเทศไทยได้รับการจัดอันดับด้านความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว ในอันดับที่ ๙๒ จาก ๑๑๗ ประเทศ ในขณะที่ค่าเป้าหมายของแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นการท่องเที่ยว แผนย่อยการพัฒนาระบบนิเวศการท่องเที่ยว เป้าหมาย ๑ “นักท่องเที่ยวมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินมากขึ้น” ได้กำหนดให้ใน พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐ ประเทศไทยอยู่ที่อันดับ ๑ ใน ๕๐ การเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวจะเผชิญกับความเสี่ยงมากน้อยเพียงใด ขึ้นอยู่กับหลายปัจจัย เช่น สถานการณ์ความสงบของประเทศ หรือสถานการณ์ของพื้นที่ที่จะเดินทางไปท่องเที่ยว พาหนะเดินทาง สภาพถนน สภาพภูมิอากาศ มาตรฐานของสถานพักแรม ลักษณะของสถานที่ หรือแหล่งท่องเที่ยว กิจกรรมการท่องเที่ยว การระบาดของโรค สภาพความพร้อมของร่างกาย ความประมาทของนักท่องเที่ยว ความประมาท/ขาดความชำนาญของผู้ให้บริการด้านการท่องเที่ยว ประเภทต่าง ๆ เป็นต้น จากการรวบรวม ศึกษาข้อมูล สัมภาษณ์เชิงลึกและประชุมเชิงปฏิบัติการ อันนำมาสู่การประมวลความเสี่ยงและปัจจัยเสี่ยงจากเหตุที่เกิดขึ้นกับนักท่องเที่ยว พบว่าความเสี่ยงที่นักท่องเที่ยว มีโอกาสประสบสูงมี ๖ มิติ ดังนี้

๑. มิติการเดินทาง การเดินทางถือว่าเป็นความเสี่ยงที่นักท่องเที่ยวต้องเผชิญในระหว่างการเดินทาง ซึ่งมีความแตกต่างกันขึ้นอยู่กับประเภทของการเดินทาง ซึ่งแม้จะเป็นความเสี่ยงที่ไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ แต่หากนักท่องเที่ยวสามารถเลือกวิธีการเดินทางที่มีความเสี่ยงต่ำสุด หรือผู้ให้บริการด้านการเดินทางของนักท่องเที่ยวได้ตระหนักด้านความปลอดภัย และมีการดูแลยานพาหนะและผู้ควบคุมยานพาหนะ ก็จะลดความเสี่ยงจากการเดินทางได้มาก โดยทั่วไปสามารถแบ่งความเสี่ยงจากการเดินทางออกตามลักษณะ การเดินทางออกเป็น ๔ ประเภท ได้แก่ ความเสี่ยงจากการเดินทาง ทางบก ทางน้ำ ทางอากาศ และทางราง

๒. มิติอุบัติเหตุ

๒.๑ อุบัติเหตุทางบก ครอบคลุมความเสี่ยงด้านความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นในระหว่างการเดินทางร่วมกิจกรรมท่องเที่ยวทุกกิจกรรมที่จัดขึ้นทางบก ได้แก่ กิจกรรมท่องเที่ยวทางศิลปะวิทยาการ ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม เช่น การเที่ยวงานประเพณีลอยกระทง สงกรานต์ การท่องเที่ยวในแหล่งประวัติศาสตร์

กิจกรรมท่องเที่ยวทางธรรมชาติ เช่น การเดินป่า กิจกรรมศึกษาธรรมชาติ กิจกรรมท่องเที่ยวเพื่อนันทนาการ เช่น สวนสนุก สวนน้ำ สวนสาธารณะ กิจกรรมท่องเที่ยวประเภทงานอีเวนต์ เช่น การชมกีฬา การเข้าร่วมการแข่งขัน

๒.๒ อุบัติเหตุทางน้ำ ครอบคลุมความเสี่ยงด้านความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นในระหว่างการเข้าร่วมกิจกรรมท่องเที่ยวทุกกิจกรรมที่จัดขึ้นทางน้ำ

๓. มิติอาชญากรรม ครอบคลุมความเสี่ยงของนักท่องเที่ยวจากอาชญากรรม รวมถึงเหตุความรุนแรงที่อาจเกิดขึ้นในทุกขณะในการเดินทางท่องเที่ยว เช่น การทะเลาะวิวาท ทำร้ายร่างกาย การปล้นจี้ชิงทรัพย์ วิว่งราว การล้วงกระเป๋า การลักขโมย การขู่กรรโชกทรัพย์ การถูกล่อลวง การคุกคามทางเพศ อนาคต ช่มชู้

๔. มิติหกลอง ครอบคลุมความเสี่ยงด้านความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวที่เกิดจากการหกลอง ฉ้อโกง การเอาัดเอาเปรียบ เช่น การไม่ติดป้ายราคา ราคา/ปริมาณไม่ตรงป้าย ราคาสินค้าและบริการแพงเกินจริง สินค้าและบริการไม่มีคุณภาพ ตลอดจนการหกลอง ฉ้อโกงผ่านทางช่องทางออนไลน์

๕. มิติสุขภาพ ครอบคลุมความเสี่ยงด้านความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวอันเกิดจากโรคที่เกิดขึ้นในขณะเดินทางท่องเที่ยว เช่น โรคประจำตัว โรคเกี่ยวกับทางเดินหายใจ การแพ้อาหาร เครื่องดื่ม หรือโรคติดเชื้อในระบบทางเดินอาหาร เช่น ท้องร่วง อาหารเป็นพิษ

๖. มิติสาธารณภัย ครอบคลุมความเสี่ยงด้านความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวจากเหตุอุทกภัย วาตภัย อัคคีภัย แผ่นดินไหว สึนามิ พายุฝนฟ้าคะนอง แผ่นดินถล่ม ไฟป่า น้ำป่าไหลหลาก

ที่มาของการจัดการทำแผนบริหารจัดการความปลอดภัยสำหรับนักท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเมืองเก่า สุโขทัย

องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (องค์การมหาชน) หรือ อพท. โดยสำนักงานพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย-ศรีสัชชนาลัย-กำแพงเพชร หรือ อพท. สุโขทัย ซึ่งใช้เกณฑ์การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนโลก (Global Sustainable Tourism Criteria หรือ GSTC) เป็นแนวทางในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวร่วมกับภาคีที่เกี่ยวข้อง โดยจัดให้มีผู้เชี่ยวชาญมาประเมินสถานะความยั่งยืนของแหล่งท่องเที่ยวตำบลเมืองเก่า อำเภอเมืองสุโขทัย จังหวัดสุโขทัย อย่างสม่ำเสมอ โดยผลการประเมินล่าสุดในปี พ.ศ. ๒๕๖๕ ประเด็นด้านสวัสดิภาพและความปลอดภัย (GSTC ข้อ B7) อยู่ในระดับสีเหลือง ซึ่งหมายถึง มีการดำเนินงานตามมาตรการแต่ยังไม่บรรลุผลสัมฤทธิ์ ประกอบกับแหล่งท่องเที่ยวเมืองเก่า สุโขทัย กำลังเข้าสู่การขอรับมาตรฐาน Green Destinations ในปี พ.ศ. ๒๕๖๘ ซึ่งจะต้องดำเนินการด้านความปลอดภัยเป็นส่วนหนึ่งของเกณฑ์มาตรฐานดังกล่าวด้วย

ดังนั้น อพท.สุโขทัย จึงจัดให้มีการประชุมคณะทำงานขับเคลื่อนการพัฒนาการท่องเที่ยวตำบลเมืองเก่า อำเภอเมืองสุโขทัย จังหวัดสุโขทัย ตามหลักเกณฑ์การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนโลก (Global Sustainable Tourism Criteria หรือ GSTC) ด้านสุขอนามัยและความปลอดภัย ตามคำสั่ง อพท. เลขที่ ๑๑๗/๒๕๖๖ ลงวันที่ ๒๓ มิถุนายน ๒๕๖๖ “จัดทำแผนความปลอดภัยสำหรับนักท่องเที่ยว ตามเกณฑ์การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนโลก (Global Sustainable Tourism Criteria หรือ GSTC)” เมื่อวันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๖๗ ณ โรงแรมเลเจนด้า สุโขทัย รีสอร์ท อำเภอเมืองสุโขทัย จังหวัดสุโขทัย

ในการประชุมดังกล่าวได้ ผู้เข้าร่วมประชุมได้ร่วมกันเสนอเหตุต่างๆ ที่เกิดในแหล่งท่องเที่ยวเมืองเก่า สุโขทัย ซึ่งส่งผลกระทบต่อนักท่องเที่ยวและคนในชุมชน ระดับความเสี่ยงตามหลักการ แล้วจึงร่วมกันนำเสนอกิจกรรม/โครงการ/มาตรการป้องกันการเกิดเหตุหรือการรับมือกับเหตุ จากนั้น อพท.สุโขทัย จึงได้รวบรวมข้อมูลที่ได้รับจากการประชุมครั้งนั้นมาจัดทำเป็นแผนบริหารจัดการความปลอดภัยสำหรับนักท่องเที่ยวในแหล่ง

ท่องเที่ยวเมืองเก่า สุโขทัย พ.ศ. ๒๕๖๘-๒๕๗๐ โดยแผนฉบับนี้ มีความสอดคล้องกับแผนบริหารจัดการความเสี่ยงของนักท่องเที่ยวในทุกมิติ พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐ ตามที่กองมาตรฐานและกำกับความปลอดภัยนักท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาจัดทำขึ้นฉบับเดือนกรกฎาคม ๒๕๖๖ เพื่อกำหนดแนวทางการบริหารจัดการผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นกับนักท่องเที่ยว ซึ่งจะนำไปสู่ความเชื่อมั่นด้านความปลอดภัยและภาพลักษณ์ที่ดีแก่นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและต่างชาติ อีกทั้งเป็นข้อมูลสำหรับการขอรับการจัดสรรงบประมาณ และประสานความร่วมมือระหว่างหน่วยงานต่อไปได้

นิยามศัพท์

ในแผนปฏิบัติการบริหารจัดการความปลอดภัยสำหรับนักท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเมืองเก่า สุโขทัย พ.ศ. ๒๕๖๘-๒๕๗๐ ได้ใช้นิยามศัพท์เดียวกับแผนบริหารจัดการความเสี่ยงของนักท่องเที่ยวในทุกมิติ พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐ สำนักงานปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา เพื่อให้เกิดความชัดเจน และมุ่งให้เกิดความสอดคล้องในเชิงปฏิบัติ

ความเสี่ยง (Risk) หมายถึง เหตุการณ์ความไม่แน่นอนที่อาจจะเกิดขึ้นแล้วส่งผลกระทบ ต่อการเดินทางของนักท่องเที่ยว ทำให้ไม่สามารถเดินทางได้ตามแผน หรือเหตุการณ์ที่ทำให้นักท่องเที่ยว ต้องปรับเปลี่ยนแผนการเดินทางไปจากเดิมที่วางไว้

ปัจจัยเสี่ยง (Risk Factor) หมายถึง ต้นเหตุหรือสาเหตุที่มาของความเสี่ยงที่จะทำให้นักท่องเที่ยวไม่สามารถเดินทางท่องเที่ยวได้ตามแผน หรือต้องปรับเปลี่ยนแผนการเดินทางไปจากเดิม

ประเมินความเสี่ยง (Risk Assessment) หมายถึง การประเมินว่าความเสี่ยงที่มีโอกาสเกิดขึ้น และก่อให้เกิดความเสียหาย มีอะไรบ้าง แต่ละประเภทความเสี่ยงมีโอกาสดังกล่าวขึ้นมากน้อยเพียงใด และระดับผลกระทบหรือความเสียหายที่เกิดขึ้น มีระดับความรุนแรงเพียงใด เพื่อให้สามารถจัดลำดับ ความเร่งด่วนและการให้ความสำคัญในการจัดการความเสี่ยง

การจัดการความเสี่ยง (Risk Management) หมายถึง กระบวนการวางแผนการบริหาร และการจัดการความเสี่ยงอย่างเป็นระบบ เพื่อหาวิธีการที่ดีที่สุด เพื่อใช้เป็นแนวทางในการตัดสินใจแก้ไข ปัญหาหรือความเสี่ยงต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้น ซึ่งประกอบด้วย การระบุความเสี่ยง การประเมินความเสี่ยง การจัดการความเสี่ยง การนำเอาแผนการบริหารความเสี่ยงไปปฏิบัติการติดตามผลในอนาคต เพื่อลด ความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นให้น้อยที่สุดให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้ ประเมินได้ควบคุมได้ และตรวจสอบได้

นักท่องเที่ยว (Tourist) หมายถึง บุคคลที่เดินทางออกไปจากถิ่นพำนักอาศัยตามปกติของตน (Usual Environment) ไปยังอีกแหล่งหนึ่งที่มีระยะเวลาสั้นกว่า ๑ ปี และจะต้องไม่มีวัตถุประสงค์หลัก (Main purpose) ที่เป็นไปเพื่อการไปรับจ้างทำงานโดยผู้จ้างที่เป็นผู้พำนักอาศัย (Resident Entity) ในสถานที่ที่ตนเองเดินทางไปนั้น

ความเสี่ยงของนักท่องเที่ยว หมายถึง เหตุการณ์ที่มีโอกาสจะเกิดขึ้น ซึ่งเมื่อเกิดขึ้นแล้ว จะก่อให้เกิดความเสียหายต่อนักท่องเที่ยว โดยลักษณะความเสียหายและระดับความรุนแรง ของความเสียหายจะขึ้นอยู่กับลักษณะหรือประเภทความเสี่ยงและระดับความรุนแรงของความเสี่ยง ที่เกิดขึ้นกับนักท่องเที่ยว เช่น ความเสียหายต่อชีวิต ทรัพย์สิน สุขภาพกาย สุขภาพจิต การไม่บรรลุน เป้าหมายการท่องเที่ยว เป็นต้น ตัวอย่างความเสี่ยงของนักท่องเที่ยว ได้แก่ การเกิดอุบัติเหตุในระหว่าง การเดินทาง การรับประทานอาหารเป็นพิษ การถูกหลอกลวงซื้อสินค้าที่ไม่มีคุณภาพ

การเดินทาง (Travelling) หมายถึง การที่นักท่องเที่ยวเคลื่อนย้ายจากสถานที่หนึ่ง ไปยังอีก สถานที่หนึ่ง โดยมากจะเป็นการเคลื่อนย้ายที่มีระยะทางไกล มีวัตถุประสงค์อาจจะเป็นเพื่อการท่องเที่ยว การประกอบธุรกิจ การศึกษา หรือการเยี่ยมญาติ เป็นต้น ทั้งนี้ การเดินทางอาจจะใช้ยานพาหนะ หรือเป็นการเดินด้วยเท้าก็ได้

อุบัติเหตุ (Accident) หมายถึง เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นกับนักท่องเที่ยวที่ไม่มีเจตนาให้เกิด หรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นโดยไม่ได้ตั้งใจ โดยมากจะเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นแล้ว ทำให้เกิดผลกระทบ ต่อร่างกาย เช่น การเสียชีวิต การสูญเสียอวัยวะ หรือการบาดเจ็บ รวมถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นแล้วทำให้ ทรัพย์สินเสียหาย หรือสูญหาย

อาชญากรรม (Crime) หมายถึง การกระทำผิดต่อนักท่องเที่ยว ซึ่งผู้กระทำความผิดมีเจตนากระทำความผิดที่ร้ายแรง มีความรุนแรง และเป็นอันตรายต่อสังคม โดยละเมิดต่อกฎหมายบ้านเมือง

การหลอกลวง (Phishing/Scam) หมายถึง การกระทำต่อนักท่องเที่ยว ในลักษณะการฉ้อโกง หรือลวงขายสินค้าบริการด้วยการตั้งใจทำให้มีการเข้าใจคลาดเคลื่อนจากความเป็นจริง เพื่อหวัง ผลประโยชน์ โดยการปิดบัง บิดเบือน หรือให้ข้อมูลที่เป็นเท็จต่อนักท่องเที่ยว

สาธารณภัย (Disaster) หมายถึง อัคคีภัย วาตภัย อุทกภัย ภัยแล้ง โรคระบาดในมนุษย์ โรคระบาดสัตว์ โรคระบาดสัตว์น้ำ การระบาดของศัตรูพืช ตลอดจนภัยอื่น ๆ อันมีผลกระทบ ต่อนักท่องเที่ยวจำนวนมาก ไม่ว่าจะเกิดจากธรรมชาติ มีผู้ทำให้เกิดขึ้น อุบัติเหตุ หรือเหตุอื่นใด และให้หมายความรวมถึงภัยทางอากาศและการก่อวินาศกรรมด้วย

แผนบริหารจัดการความปลอดภัยสำหรับนักท่องเที่ยว ในแหล่งท่องเที่ยวเมืองเก่า สุโขทัย พ.ศ. ๒๕๖๘-๒๕๗๐

วัตถุประสงค์ของแผน

เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการบริหารจัดการความเสี่ยงของนักท่องเที่ยวทุกมิติ ลดโอกาส และผลกระทบ ด้านลบที่อาจเกิดขึ้นในแหล่งท่องเที่ยว

เป้าหมายของแผน

๑. หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สามารถระบุ ประเมิน และจัดการความเสี่ยงของนักท่องเที่ยวในทุกมิติ ให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้
๒. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว สามารถจัดทำและนำแผนบริหารจัดการความเสี่ยงของนักท่องเที่ยวในทุกมิติไปใช้ในการปฏิบัติงานได้

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการดำเนินการตามแผน

๑. แหล่งท่องเที่ยวมีแผนบริหารจัดการความเสี่ยงของนักท่องเที่ยวที่มีการดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพ เป็นระบบและต่อเนื่อง สามารถลดผลกระทบและควบคุมความเสี่ยงของนักท่องเที่ยวให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้อย่างมีประสิทธิภาพ
๒. การท่องเที่ยวของประเทศไทยมีอันดับขีดความสามารถด้านการแข่งขันที่ดีขึ้น ได้รับความเชื่อมั่นด้านความปลอดภัยจากนักท่องเที่ยว

การกำหนดนิยามของประเด็นในการประเมินความเสี่ยง

อาชญากรรม คือ การกระทำใดๆ ที่ถูกบัญญัติไว้ว่าเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา และกฎหมายอื่นที่มีโทษทางอาญา เช่น การโจรกรรม (ฉกชิง วังราว ปล้น ข่า ลักทรัพย์) ฉ้อโกง ล่วงละเมิด ก่อการร้าย ทะเลาะเบาะแว้ง เอาไรต์เอาเปรียบ ฯลฯ

สุขภาพ เช่น โรคระบาด (COVID-19, ไข้เลือดออก) ฝุ่น PM2.5 เป็นลมหน้ามือหรือหมดสติ สุขอนามัย อาหารและที่พัก ฯลฯ

ความปลอดภัย คือ สภาวะความเสี่ยงที่บุคคลจะได้รับบาดเจ็บ หรือเสียชีวิต หรือทรัพย์สินจะได้รับความเสียหาย เช่น อุบัติเหตุ ของหาย เอกสารสำคัญหายภัยธรรมชาติ (พายุ) อัคคีภัย ฯลฯ

การกำหนดนิยามระดับความถี่/ความเป็นไปได้ที่จะเกิดขึ้น

ระดับ	ความหมายของระดับ	คำอธิบาย	ความถี่ที่คาดว่าจะเกิด
A	เกิดเป็นประจำ	เหตุการณ์จะเกิดขึ้นได้ตลอดเวลา	๑ - ๒ ครั้ง/สัปดาห์
B	เป็นไปได้มาก	เหตุการณ์เกิดขึ้นหลายครั้งหรือมากกว่า	๑ - ๒ ครั้ง/เดือน
C	เป็นไปได้ปานกลาง	เหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้นในแหล่งท่องเที่ยว	๑ - ๒ ครั้ง/ปี
D	ไม่ค่อยเกิดขึ้น	เหตุการณ์เกิดขึ้นบางครั้งบางคราว	๑ - ๒ ครั้ง/๕ ปีหรือมากกว่า
E	เกิดขึ้นได้ยาก	เคยได้ยินว่าเหตุการณ์เกิดขึ้นมาก่อนที่ ไหนสักแห่ง	ไม่เคยเกิดขึ้นเลยในระยะเวลา ๑๐ ปีหรือมากกว่า

การนิยามระดับความรุนแรงที่มีผลต่อความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว

ระดับความรุนแรง	ผลลัพธ์ที่ตามมา		
	ระดับอาการเจ็บป่วย	ความเสียหายต่อทรัพย์สิน	ระดับคดีความ
มากที่สุด 5	ผู้ป่วยฉุกเฉินวิกฤต เช่น ไม่รู้สึกตัว การหายใจล้มเหลว ชักต่อเนื่อง ภาวะช็อค แผลอย่างรุนแรง	ทรัพย์สินเสียหาย/สูญเสีย ๕๐๐,๐๐๐ บาท ขึ้นไป	เสียชีวิต ภาพลักษณ์ระดับชาติ
มาก 4	ผู้ป่วยฉุกเฉินหนัก เช่น อ่อนแรงครึ่งซีกเฉียบพลัน มีอาการสับสนหรือซึมลงกว่าปกติ กินสารพิษ ทุพพิษกัด	ทรัพย์สินเสียหาย/สูญเสีย ๒๕๐,๐๐๑-๕๐๐,๐๐๐ บาท	เป็นเหตุได้รับอันตรายแก่กายขั้นสาหัส หรือจิตใจขั้นรุนแรง
ปานกลาง 3	ผู้ป่วยฉุกเฉินเร่งด่วน เช่น แผลลึก ขนาดขนาดใหญ่ แขนขาบวมผิดรูปไหล่หลุด	ทรัพย์สินเสียหาย/สูญเสีย ๑๐๐,๐๐๑-๒๕๐,๐๐๐ บาท	เป็นเหตุได้รับอันตรายแก่กายหรือจิตใจ
น้อย 2	ผู้ป่วยฉุกเฉินไม่รุนแรง เช่น ไข้หวัดตามฤดูกาล ปวดท้อง/ปวดศีรษะไม่รุนแรง ข้อเท้าพลิก ไม่ผิดรูป แผลลึกขนาดเล็กน้อย	ทรัพย์สินเสียหาย/สูญเสีย ๕๐,๐๐๑-๑๐๐,๐๐๐ บาท	ลหุโทษ (ลงบันทึกประจำวัน) เสียค่าปรับ
น้อยมาก 1	ผู้ป่วยทั่วไป ที่สามารถปฐมพยาบาลเบื้องต้นได้	๐-๕๐,๐๐๐ บาท	ใกล้เคียง/เจรจา

การคำนวณความเสี่ยง ตามหลักเกณฑ์การประเมินความเสี่ยง คือ

$$\begin{array}{c} \text{ระดับความถี่/ความเป็นไปได้ที่จะเกิดขึ้น} \\ \times \\ \text{ระดับความรุนแรงที่มีผลต่อความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว} \end{array}$$

ระดับความถี่	ระดับความรุนแรง				
	1	2	3	4	5
A	ปานกลาง	สูง	สูง	สูงมาก	สูงมาก
B	ปานกลาง	ปานกลาง	สูง	สูง	สูงมาก
C	ต่ำ	ปานกลาง	สูง	สูง	สูง
D	ต่ำ	ต่ำ	ปานกลาง	ปานกลาง	สูง
E	ต่ำ	ต่ำ	ปานกลาง	ปานกลาง	สูง

จากการประชุมสามารถระบุข้อมูลความเสี่ยงของเหตุที่เกิดขึ้นในแหล่งท่องเที่ยวเมืองเก่า สุโขทัย เป็น ๔ ระดับ ดังนี้

สูงมาก	ไม่มี
สูง	๑. นักท่องเที่ยวถูกปล้นจี้ ๒. บริเวณสามแยกสันวนาเกิดอุบัติเหตุบ่อยครั้ง ๓. จักรยานนักท่องเที่ยวชนกันล้ม
ปานกลาง	๔. รถไฟฟ้าเฉี่ยวชนเด็กนักเรียน ๕. รถไฟฟ้าตกคูน้ำ ๖. รถไฟฟ้าเฉี่ยวชนกับรถที่สัญจรทั่วไป ๗. นักท่องเที่ยวพลัดเที่ยวรถ (รถบริการสาธารณะมีจำนวนน้อย) ๘. อาหารไม่ถูกสุขลักษณะ ๙. รถจักรยานเสียระหว่างเดินทางท่องเที่ยว ๑๐. มลภาวะทางอากาศฝุ่น pm2.5 (ช่วงเดือน มีนาคม – เมษายน) ๑๑. สุนัขกัดนักท่องเที่ยว ๑๒. ประสบอุบัติเหตุระหว่างท่องเที่ยวเช่น นักท่องเที่ยวตกวัดมหาธาตุ
ต่ำ	๑๓. อาหารมีราคาสูงและบางร้านไม่แสดงราคาอาหาร ๑๔. ทรัพย์สินตกหล่น / ลืมของ (ทั้งที่สูญหายและได้คืน)

หมายเหตุ การประเมินระดับความเสี่ยงด้านความปลอดภัย จะพิจารณาจากระดับความรู้เกี่ยวกับความรุนแรงของอาการหรือมูลค่าความเสียหาย และการนำไปสู่เหตุอื่น ๆ ที่อาจจะเกิดขึ้นตามมาได้ แม้ว่าจะเป็นเหตุเดียวกัน แต่ระดับอาจจะแตกต่างกันขึ้นอยู่กับบริบทพื้นที่

สรุปรวมมาตรการที่จะใช้กับแต่ละเหตุที่เกิดขึ้น ดังนี้

๑. เกิดอุบัติเหตุบ่อย จักรยานล้ม รถไฟฟ้าเฉี่ยวชน

- เน้นย้ำการให้ข้อมูลกับนักท่องเที่ยว ทั้งกฎระเบียบการใช้รถใช้ถนน ไฟจราจร ป้ายเตือนป้ายสัญลักษณ์
- เน้นย้ำผู้ประกอบการ (เช่ารถ) ในเรื่องกฎระเบียบ สร้างมาตรฐานการขับขี่ ให้ข้อมูลกับนักท่องเที่ยว

๒. นักท่องเที่ยวถูกปล้น

- ผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้อง (ที่พัก,แหล่งท่องเที่ยว,ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการเดินทาง
- ป้ายเตือนตามจุดเสี่ยง
- ตำรวจ,ยาม,สายตรวจ ออกตรวจพื้นที่
- กล้องวงจรปิด
- การประเมินจุดเสี่ยงให้มีเจ้าหน้าที่ประจำจุด

๓. ค่าโดยสาร พลาดเที่ยวรถ

- ป้ายราคา ตารางเดินรถ
- ป้ายประชาสัมพันธ์ช่องทางการร้องเรียนในการให้บริการ

๔. มลพิษทางอากาศ

- แจ้งประชาสัมพันธ์ในการใส่หน้ากาก
- แจ้งเตือนสภาวะวิกฤติ

๕. นักท่องเที่ยวตกวัดมหาธาตุ สุนัขกัด

- ป้ายเตือน
- เจ้าหน้าที่แนะนำให้กับนักท่องเที่ยวได้รับรู้
- รณรงค์ให้ทำหมันสุนัข เพื่อลดจำนวนสุนัขในพื้นที่
- ขอความร่วมมือเจ้าของสุนัขในพื้นที่ช่วยดูแล

๖. อาหารไม่ถูกสุขลักษณะ

- องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสนับสนุนให้ร้านค้าได้รับมาตรฐาน (ร้านอาหารในอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย ร้านอาหารโดยรอบอุทยานฯ ตลาดรถไฟ ตลาดทำนน้ำรับเสด็จ)
- การบูรณาการหน่วยงานในพื้นที่ที่เกี่ยวข้อง

๗. อาหาร และสินค้าราคาแพง

- ติดป้ายราคาให้ชัดเจน
- เน้นย้ำผู้ประกอบการร้านค้าเรื่องราคาอาหาร
- เน้นย้ำนักท่องเที่ยว เจ้าหน้าที่ ผู้ประกอบการ นักท่องเที่ยว

แผนบริหารจัดการความปลอดภัยสำหรับนักท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเมืองเก่า สุโขทัย พ.ศ. ๒๕๖๘-๒๕๗๐ แบ่งเป็น ๓ ด้าน รวมจำนวน ๓๓ กิจกรรม/โครงการ/มาตรการ ได้แก่

ด้าน	จำนวนกิจกรรม/โครงการ/มาตรการ
ด้านที่ ๑ อาชญากรรม	๗ กิจกรรม
ด้านที่ ๒ สุขภาพ	๕ กิจกรรม
ด้านที่ ๓ ความปลอดภัย	๒๑ กิจกรรม

แผนบริหารจัดการความปลอดภัยสำหรับนักท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเมืองเก่า สุโขทัย พ.ศ. ๒๕๖๘-๒๕๗๐

ด้านที่ ๑ อาชญากรรม

ลำดับ	ความ เสี่ยง	เหตุที่เกิด	สถานที่ เกิดเหตุ	ผู้ได้รับ อันตราย	กิจกรรม/โครงการ/มาตรการ	ปี 2568	ปี 2569	ปี 2570	หน่วยงาน
๑.	สูง	นักท่องเที่ยวถูก ปล้นจี้	โบราณสถานเขต อรัญญิก	- นักท่องเที่ยว	๑.๑.๑ มีการสำรวจเพื่อประเมินจุดเสี่ยงอย่างเป็นทางการร่วมกันอีกครั้ง	✓			- สภ. เมืองเก่า - สถานีตำรวจ ท่องเที่ยว - อุทยาน ประวัติศาสตร์ สุโขทัย - สนง. ท่องเที่ยว และกีฬาจังหวัด สุโขทัย - อพท.
					๑.๑.๒ การจัดทำแผ่นพับหรือข้อมูลสถานที่ ท่องเที่ยวควรบอกช่วงเวลาปลอดภัยสำหรับ นักท่องเที่ยวหรือระบุค่าเตือนช่วยเหลือเวลาที่ไม่ควรไป ท่องเที่ยว	✓	✓	✓	
					๑.๑.๓ ผู้ประกอบการที่พัก ร้านอาหาร สถานที่ ท่องเที่ยว ให้ข้อมูล/แจ้งเตือนช่วงเวลาที่ปลอดภัย สำหรับการท่องเที่ยวให้กับนักท่องเที่ยว	✓	✓	✓	
					๑.๑.๔ มีป้ายเตือนตามจุดเสี่ยง	✓	✓	✓	
					๑.๑.๕ ดำรวจ สายตรวจ ออกตรวจตรา	✓	✓	✓	
					๑.๑.๖ ติดตั้งกล้องวงจรปิด หรือ มีเจ้าหน้าที่ ประจำจุดเสี่ยง (หากจำเป็น)	✓	✓	✓	
๒.	ต่ำ	อาหารมีราคาสูง และ บางร้านไม่แสดง ราคา	ร้านอาหาร โดยรอบอุทยาน ประวัติศาสตร์ สุโขทัย	- นักท่องเที่ยว	๑.๒.๑ เจ้าหน้าที่ออกตรวจสอบร้านอาหาร รณรงค์ แจ้งเตือน ให้ติดป้ายแสดงราคาอาหารให้ ชัดเจนและเหมาะสม	✓	✓	✓	- ทต. เมืองเก่า - อบต. เมืองเก่า

ด้านที่ ๒ สุขภาพ

ลำดับ	ความเสี่ยง	เหตุที่เกิด	สถานที่เกิดเหตุ	ผู้ได้รับอันตราย	กิจกรรม/โครงการ/มาตรการ	ปี 2568	ปี 2569	ปี 2570	หน่วยงาน
๑.	ปานกลาง	อาหารไม่ถูกสุขลักษณะ	ร้านอาหารโดยรอบอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย	- นักท่องเที่ยว - คนในชุมชน	๒.๑.๑ อบรมให้ความรู้มาตรฐานความสะอาดแก่ผู้ประกอบการ	✓	✓	✓	- สาธารณสุขจังหวัดสุโขทัย - ทต. เมืองเก่า - อบต. เมืองเก่า
					๒.๑.๒ เจ้าหน้าที่สุ่มตรวจสอบคุณภาพน้ำที่ใช้ประกอบอาหาร สารตกค้างในอาหาร แจ้างเตือนผู้ประกอบการอาหารที่มีแมลงวันตอม	✓	✓	✓	
๒.	ปานกลาง	มลภาวะทางอากาศฝุ่น pm2.5 (ช่วงเดือนมีนาคม - เมษายน)	เขตเมืองเก่าทั้งหมด	- นักท่องเที่ยว - คนในชุมชน	หน่วยงานที่เกี่ยวข้องคอยเฝ้าระวัง และประกาศเผยแพร่ระดับความเสี่ยงอยู่เสมอ หากพบว่าเกิดมลภาวะทางอากาศเกินค่ามาตรฐาน ให้ดำเนินการ ดังนี้				- สาธารณสุขจังหวัดสุโขทัย - ทต. เมืองเก่า - อบต. เมืองเก่า
					๒.๒.๑ ประกาศแจ้งเตือนให้คนในชุมชนรับรู้และสวมใส่หน้ากากอนามัย	✓	✓	✓	
					๒.๒.๒ สถานประกอบการที่พัก ร้านขายของที่ระลึก ร้านอาหาร แจ้างเตือนให้นักท่องเที่ยวรับรู้สถานการณ์	✓	✓	✓	
					๒.๒.๓ จัดอบรมให้ความรู้ให้คนในชุมชนตระหนักถึงอันตรายของมลภาวะทางอากาศที่ส่งผลต่อสุขภาพ และช่องทางติดตามเฝ้าระวัง	✓	✓		

ด้านที่ ๓ ความปลอดภัย

ลำดับ	ความเสี่ยง	เหตุที่เกิด	สถานที่เกิดเหตุ	ผู้ได้รับอันตราย	กิจกรรม/โครงการ/มาตรการ	ปี 2568	ปี 2569	ปี 2570	หน่วยงาน
๑.	สูง	เกิดอุบัติเหตุรถชนบ่อยครั้ง	บริเวณสามแยกสินวนา	- นักท่องเที่ยว - คนในชุมชน	๓.๑.๑ จัดเก็บข้อมูลสถิติความถี่ของการเกิดเหตุและมูลค่าความเสียหาย เพื่อใช้เป็นฐานข้อมูลในการเสนอของบประมาณดำเนินการ และแสดงถึงความจำเป็นเร่งด่วน	✓			- แขวงทางหลวงจังหวัดสุโขทัย - ทต. เมืองเก่า - สนง. ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดสุโขทัย
					๓.๑.๒ ติดสัญญาณไฟจราจร และติดป้ายเตือนหรือสัญลักษณ์เตือน เช่น ธงสัญลักษณ์		✓		
๒.	สูง	จักรยานนักท่องเที่ยวชนกันล้ม	บริเวณอุทยานฯ	- นักท่องเที่ยว	๓.๒.๑ ทำความเข้าใจกับผู้ประกอบการร้านเช่าจักรยาน เพื่อให้คำแนะนำนักท่องเที่ยวระมัดระวัง	✓			- อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย - อพท. - สนง. ท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดสุโขทัย
					๓.๒.๒ ผู้ประกอบการร้านเช่าจักรยานให้คำแนะนำในการขับขี่	✓	✓	✓	
					๓.๒.๓ ประชาสัมพันธ์แจ้งเตือนให้ระมัดระวังหลากหลายช่องทาง	✓	✓	✓	
๓.	ปานกลาง	นักท่องเที่ยวพลัดเที่ยวรถ		- นักท่องเที่ยว	๓.๓.๑ จัดทำป้ายประชาสัมพันธ์ตารางการเดินทางรถติดตั้งบนรถสาธารณะ และปรับปรุงให้ข้อมูลเป็นปัจจุบันอย่างสม่ำเสมอ	✓	✓	✓	- เจ้าของสัมปทานเดินรถ หรือเจ้าของรถ - ททท.
					๓.๓.๒ สื่อสารเวลาเดินทางรถผ่านช่องทางออนไลน์ และปรับปรุงให้ข้อมูลเป็นปัจจุบันอย่างสม่ำเสมอ	✓	✓	✓	

ลำดับ	ความเสี่ยง	เหตุที่เกิด	สถานที่เกิดเหตุ	ผู้ได้รับอันตราย	กิจกรรม/โครงการ/มาตรการ	ปี 2568	ปี 2569	ปี 2570	หน่วยงาน
๔.	ปานกลาง	รถจักรยานเสียระหว่างเดินทางท่องเที่ยว	ด้านในและบริเวณโดยรอบอุทยานฯ	- นักท่องเที่ยว	๓.๔.๑ ผู้ประกอบการให้เช่ารถจักรยานหมั่นตรวจสอบสภาพรถจักรยาน	✓	✓	✓	- ผู้ประกอบการให้เช่ารถจักรยาน - สนง. ท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดสุโขทัย
					๓.๔.๒ หน่วยงานสนับสนุนการจัดทำคู่มือ/ป้ายแนะนำเมื่อเกิดเหตุและช่องทางการแจ้งเหตุ/ขอความช่วยเหลือให้แก่ผู้ประกอบการไว้สื่อสารกับนักท่องเที่ยว	✓	✓	✓	
๕.	ปานกลาง	- รถไฟฟ้าที่นักท่องเที่ยวขับเฉี่ยวชนคนในชุมชน/เด็กนักเรียน - นักท่องเที่ยวขับรถไฟฟ้าตกคูน้ำ - รถไฟฟ้าเฉี่ยวชนกับรถที่สัญจรทั่วไป	บริเวณอุทยานฯ	- นักท่องเที่ยว - คนในชุมชน	๓.๕.๑ ประชุมหารือแนวทางกำหนดมาตรฐานการให้นักท่องเที่ยวเช่าและการขับขี่เอง		✓		- ผู้ประกอบการให้เช่ารถไฟฟ้า - อพท. - สนง. ท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดสุโขทัย - ทต. เมืองเก่า - อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย
					๓.๕.๒ จัดทำคู่มือและป้ายแนะนำติดในรถไฟฟ้า		✓	✓	
					๓.๕.๓ ไม้กั้นในจุดที่เกิดเหตุบ่อย	✓			
					๓.๕.๔ ป้ายแจ้งเตือนให้ระมัดระวังการขับขี่และแจ้งจุดเสี่ยง	✓	✓	✓	
					๓.๕.๖ สื่อสารแจ้งเตือนผ่านช่องทางออนไลน์	✓	✓	✓	
๖.	ปานกลาง	สุนัขกัดนักท่องเที่ยว (นอกจากแผลที่เกิดขึ้น อาจทำให้เกิดการติดเชื้อพิษสุนัขบ้าได้)	บริเวณอุทยานฯ และแหล่งชุมชน	- นักท่องเที่ยว	๓.๖.๑ จัดทำมาตรการในการดูแลสุนัขจรจัดและสุนัขเลี้ยง เช่น ทำหมัน การดูแล	✓			- ทต. เมืองเก่า - อบต. เมืองเก่า - อพท.
					๓.๖.๒ ฉีดยาป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าให้กับสุนัขจรและสุนัขเลี้ยง	✓	✓	✓	
					๓.๖.๓ คู่มือ/สื่อประชาสัมพันธ์ แจ้งเตือนให้นักท่องเที่ยวระมัดระวังจุดที่เกิดเหตุบ่อย	✓	✓	✓	

ลำดับ	ความเสี่ยง	เหตุที่เกิด	สถานที่ เกิดเหตุ	ผู้ได้รับ อันตราย	กิจกรรม/โครงการ/มาตรการ	ปี 2568	ปี 2569	ปี 2570	หน่วยงาน
๗.	ปาน กลาง	ประสบอุบัติเหตุ ตกจากที่สูง ระหว่างท่องเที่ยว	วัดมหาธาตุ	- นักท่องเที่ยว	๓.๘.๑ ป้ายคำแนะนำ/ป้ายเตือน/ป้ายห้าม	✓			อุทยาน ประวัติศาสตร์ สุโขทัย
					๓.๘.๒ เจ้าหน้าที่อุทยานฯ ให้คำแนะนำกับ นักท่องเที่ยว	✓	✓	✓	
๘.	ต่ำ	ทรัพย์สินตกหล่น / ลืมของ (ทั้งที่ สูญหายและได้คืน)	สถานที่ท่องเที่ยว	- นักท่องเที่ยว - คนในชุมชน	๓.๙.๑ แจ้งเตือนนักท่องเที่ยวให้ระมัดระวัง ไม่ หลงลืม โดยผู้ประกอบการท่องเที่ยวและป้าย เตือน	✓	✓	✓	- อุทยาน ประวัติศาสตร์ สุโขทัย - สนง. ท่องเที่ยว และกีฬาจังหวัด สุโขทัย - สภ.เมืองเก่า
					๓.๙.๒ กำหนดจุดรับของที่ลืมหรือทำตกหล่น (Lost and Found Office) เช่น สภ.เมืองเก่า และติดป้ายประชาสัมพันธ์สถานที่รับคืนสิ่งของ	✓			